

Openbare basisschool

De Polderhof

PROTOCOL GEWENST GEDRAG

Inleiding

De Polderhof is een Vreedzame School. Wij willen (sociale) veiligheid bieden voor alle betrokkenen, de kinderen op de eerste plaats. Dit protocol geeft richting aan de omgang van leerlingen met elkaar en leerlingen met de leerkracht. Een kader met grenzen voor gedrag geeft duidelijkheid en duidelijkheid geeft veiligheid.

Wat verstaan we onder gewenst gedrag en ongewenst gedrag en op welke wijze wordt gewenst gedrag gestimuleerd en ongewenst gedrag ontmoedigd. Met dit document in handen kunnen we elkaar aanspreken op de beschreven en door iedereen geaccepteerde gedragscode. Preventief en curatief.

Team obs De Polderhof
Januari 2018

Een veilige school, hoe zorgen we ervoor?

Preventieve aanpak

Op school werken we met de methode De Vreedzame School. Dat is een preventief programma met schoolbrede, structurele aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Bij een prettig schoolklimaat krijgen de kinderen een goede basis mee voor later.

De Vreedzame School is niet zozeer een samenstelling van lessen maar vooral een leefhouding van hoe wij in onze beschermde leefwereld van de school met elkaar omgaan, met conflicten omgaan en hoe wij problemen met elkaar oplossen.

In de lessen van De Vreedzame School gaan alle groepen op hun eigen niveau gelijktijdig langs dezelfde thema's. In elke groep is een Vreedzame Schoolbord of hoekje gemaakt waar de afspraken per periode zichtbaar zijn. Ouders worden hiervan op de hoogte gehouden via een ouderbrief op digiduid.

Onderwerpen als zelfvertrouwen, omgaan met elkaar, omgaan met verschillen, keuzes maken, omgaan met media-info, enz. komen regelmatig in de lessen van De Vreedzame School aan de orde. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende (samen)werkvormen zoals kringgesprekken, het voorlezen of vertellen van verhalen, rollenspelen en dergelijke. In hogere groepen hoort het zelf oplossen van conflicten middels mediation door de kinderen zelf, tot het handelingsrepertoire.

We streven zo een positieve, opbouwende sfeer na. Dit doen we binnen de kaders van een aantal schoolafspraken (**de grondwet van de school**) die bekend zijn bij alle leerkrachten en leerlingen. Deze regels zijn zichtbaar in de school en worden regelmatig in de groepen besproken zodat de doorgaande lijn gewaarborgd blijft. In de klassen gelden specifieke klassenregels. Deze worden samen met de kinderen opgesteld en ondertekend. Binnen deze kaders is er veel mogelijk zolang er rekening met elkaar gehouden wordt.

Grondwet van de school:

1. We helpen elkaar, zodat iedereen zich veilig kan voelen en met plezier kan leren.
2. We lossen problemen en conflicten met elkaar op.
3. We werken aan zelfcontrole en rust in de school.
4. We zijn zorgzaam voor elkaar én onze omgeving, de klas, de school en buiten.
5. Je mag zijn wie je bent, niemand is meer of minder waard.

De school is een plek waar kinderen op een prettige manier kunnen samen zijn en samen kunnen leren. We zorgen samen voor een veilig en voorspelbaar pedagogisch klimaat.

Dat betekent voor leerlingen:

- We **geven vaak opstekers** geven en proberen zo min mogelijk afbrekers te geven.
- We **zijn open en belangstellend** naar elkaar.
- We blijven met elkaar in gesprek, ook al verschillen we van mening. **We geven ik-boodschappen** aan elkaar, hiermee voorkomen we dat we in verwijtende sfeer met elkaar praten.
- We voelen ons **betrokken en verantwoordelijk** voor het geheel. Je bent ook eens bereid iets voor een ander te doen, in plaats van alleen aan je eigen belang te denken.
- We **gunnen elkaar iets**. De volgende regels of afspraken helpen om een positieve sfeer te bevorderen:
 - 1. Wees aardig voor iedereen.
 - 2. Heb respect voor elkaars verschillen (op alle terreinen, van kleding en uiterlijk tot prestaties).
 - 3. Stop als iemand vraagt om op te houden.
 - 4. Los een conflict op met je mond en gebruik het stappenplan om tot een oplossing te komen (gebruik nooit je handen of voeten om een conflict op te lossen).
 - 5. Luister goed naar wat een ander zegt en laat hem/haar dus uitpraten (staat ook in het stappenplan).
 - 6. Speel samen en spreek de spelregels vooraf af.
 - 7. In school loop je rustig en praat je zacht.
 - 8. Doe afval in de prullenbak.
 - 9. Doe voorzichtig met spullen van de school en van een ander.
 - 10. Help elkaar als je ziet dat een ander zich niet prettig voelt, of er iets gebeurt dat jijzelf ook niet prettig vindt.

Dat betekent voor leerkrachten:

- We benaderen de kinderen vanuit een **open en positieve grondhouding**.
- We zorgen voor **voorspelbaar leerkrachtgedrag**. De kinderen weten waar ze aan toe zijn, wat er van hen wordt verwacht en wat de grenzen zijn. Wij zijn duidelijk en consequent (“doe wat je zegt en zeg wat je doet”). Alle leerkrachten reageren in basis hetzelfde (voorspelbaar) op situaties en gedrag.
- We zorgen voor **structuur**, zodat de kinderen weten wat er komen gaat. Bv een zichtbare dagplanning en een vaste volgorde van activiteiten.
- We oefenen een **positieve controle op gedrag** uit, om gewenst gedrag uit te lokken. Dat wil zeggen dat er sprake is van meer positieve feedback dan negatieve feedback.

- We **belonen groot en straffen klein**. Indien er gecorrigeerd moet worden, gebeurt dit passend en in kleine setting (zo onzichtbaar mogelijk voor andere leerlingen).
- We hanteren **duidelijke schoolregels** en zien toe op naleving.
- We **anticiperen** op mogelijke problemen. Omdat wij de kinderen kennen, weten wij in welke situaties het voor hen moeilijker is zich te gedragen (bv in de gang, bij gym). We bekijken van tevoren waar de problemen kunnen ontstaan en spelen daarop in. Ook maken wij van tevoren afspraken met leerlingen die moeite hebben met bepaalde situaties.
- Wij zorgen ervoor dat leerlingen altijd **onder toezicht** van een leerkracht zijn, ook buiten of bij het omkleeden voor de gym. Kinderen weten op die manier ook, dat er altijd iemand in de buurt is waar ze met vragen of problemen naar toe kunnen gaan.
- Wij gaan er vanuit dat gedrag **geleerd** wordt en het vaak geen onwil maar onmacht is. Als leerlingen moeite blijken te hebben met bepaald gedrag onderzoeken wij wat deze leerlingen nodig hebben en leren ze de benodigde vaardigheden aan. Naast de sociaal-emotionele methode en onze eigen expertise kunnen we hierbij ook externe hulp inschakelen.
- Wij **spreken** een leerling **aan op** zijn/haar **gedrag**, niet op zijn/haar persoon (het gedrag is lastig, het kind niet).
- Wij vinden het belangrijk in gedragsverbeteringstrajecten nauw **samen te werken met ouders** en korte lijntjes te houden. Ook werken wij onderling samen door collega's te betrekken en van en met elkaar te leren in het omgaan met specifieke gedragingen.

Ongewenst gedrag:

Handelingen die in strijd zijn met bovengenoemde. Leidraad moet zijn het respectvol met elkaar omgaan.

Interventies bij gedragsproblematiek

Wij vinden het belangrijk gedragsproblemen te voorkomen. Kwalitatief goed onderwijs is de belangrijkste en meest effectieve preventie. Veel gedragsproblemen kunnen hiermee voorkomen worden. Daarbij werken we met een pedagogische huisstijl en methode om een positief schoolklimaat te realiseren.

We gaan er vanuit dat gedrag geleerd wordt. Als leerlingen aanhoudend moeite blijken te hebben met bepaald gedrag, onderzoeken wij de achtergrond van dit gedrag en wat deze leerlingen nodig hebben. Dan kiezen we een begeleiding die het beste past. Dit kan worden gedaan in de vorm van een individueel begeleidingsplan waarbij de leerling, de ouders en eventuele deskundigen worden betrokken. Op de Polderhof hebben we een pedagogisch medewerker van Sterk in de Klas, ook zij kan worden ingezet in het analyseren van gedrag en het begeleiden van kinderen. (zie bijlage 1)

Wij realiseren ons dat deze begeleiding in gedrag oefening en tijd vergt en dat verbale aanwijzingen vaak niet voldoende zijn.

Grensoverschrijdend gedrag

“Gedrag is wat een mens doet, niet wat hij denkt, voelt, of gelooft” - Emily Dickinson

Soms gaat het toch mis. Hoe goed de afspraken en de voorspelbaarheid of de geboden hulp ook zijn geregeld. Om een dergelijke situatie vrijwel direct bij de eerste tekenen het hoofd te kunnen bieden, is onderstaand stappenplan opgezet. Een stappenplan dat duidelijk richting geeft en op enigerlei wijze flexibel kan worden toegepast.

Bij dit stappenplan moet altijd één uitgangspunt richtinggevend zijn en dat is dat we naast sanctioneren ook de helpende hand bieden. Het stappenplan is een leidraad voor het handelen.

Belangrijk om te overdenken:

Wat is ‘grensoverschrijdend gedrag’? *Is dat fysiek geweld, is dat weigeren om mee te doen, is dat iets vernielen of is dat al praten door de uitleg van de leerkracht heen? Iedere leerkracht heeft een andere tolerantie ten aanzien van het bovengenoemde. Stelregel zou kunnen zijn: ‘Wil ik dit gedrag dat ik nu waarneem, het hele jaar door blijven zien?’ Als het antwoord nee luidt, kun je al spreken van grensoverschrijdend gedrag. Consequente aanpak van dat gedrag is de beste remedie om het in de kiem te smoren opdat het onderwijs aan de leerlingen er geen hinder van ondervindt.*

Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag

1. We geven feedback op gewenst (helpend) gedrag, verbaal of non-verbaal, en lopen weg om de leerling zelf de keuze en de ruimte te geven het gewenste gedrag te laten zien.
2. Als de leerling nog niet het gewenste gedrag laat zien, herhalen wij de feedback op gewenst gedrag sterker (met bijvoorbeeld ‘nu’ of ‘bedankt’ erbij) en lopen weg.
3. Als de leerling nog niet het gewenste gedrag laat zien, benoemen we de consequentie bij het uitblijven van het gewenste gedrag en spreken we de verwachting uit van gewenst gedrag en lopen weg.
4. Als de leerling nog niet het gewenste gedrag laat zien wordt hij/zij voor een korte tijd (5 minuten) naar de time-out plek in de klas verwezen.
De leerkracht gaat na afloop van de time-out het gesprek met de leerling aan. Voorbeelden van vragen zijn “Wat wilde je bereiken, was het je bedoeling om hem boos te maken, wat had je anders kunnen doen, hoe ga je het een volgende keer doen”. De leerling krijgt een herstelopdracht: Wat ga je doen om het te herstellen?
5. Wanneer leerling opnieuw niet het gewenste gedrag laat zien, wordt hij/zij tot het einde van de schooldag in een andere groep geplaatst
Plaatsing wordt per kind bepaald en vastgesteld.

6. Naar inschatting van de leerkracht wordt een incident na schooltijd gemeld aan de ouders. Bij melding aan de ouders wordt ook een korte notitie in Esis gemaakt (dossiervorming). Wanneer ouders gebeld worden over een situatie die zich heeft voorgedaan op school is dat reden om als leerkracht extra alert te zijn op het gedrag van de betreffende leerling en te onderzoeken wat deze leerling nodig heeft.

Stappenplan als grensoverschrijdend gedrag aanhoudt

Als een maatregel zoals de time-outplek en contact met ouders over het incident geen effect hebben, dan worden vervolgstappen gezet.

1. Gesprek

Ouder(s) en leerling worden op school uitgenodigd en er vindt een gesprek plaats waarin wordt gesproken over het incident. Er wordt gekeken wat er gewenst is in deze situatie en wat beide partijen (leerling en leerkracht) nodig hebben. Dit wordt vastgelegd in Esis. Er wordt afsluitend een vervolggelukkig gepland om te evalueren (bv na 4/5 weken).

2. Waarschuwing

Bij een waarschuwing worden de ouder(s) en de leerling uitgenodigd op school. Een waarschuwing wordt gegeven:

- Als in een korte periode (één tot twee weken) voor de tweede keer zich een incident voordoet. Er wordt dus voor de tweede keer contact gezocht met de ouder(s).
- Als in een relatief korte periode (bijv. een maand) voor de derde keer zich een incident voordoet.

De leerkracht informeert de directie en maakt een afspraak met de ouder(s). Bij dit gesprek zijn de ouder(s), leerling en leerkracht aanwezig. De waarschuwing wordt mondeling gegeven door de leerkracht en hij/zij gebruikt daarbij de meldingen die reeds gemaakt zijn en zijn genoteerd in Esis. Van het gesprek wordt een verslag (notitie) gemaakt in Esis door de leerkracht. Deze wordt gemaild aan ouders. Er wordt een plan van aanpak en afspraak gemaakt in overleg met ouder(s) en leerling. Dit wordt genoteerd in Esis en wordt na ongeveer 4/5 weken geëvalueerd.

3. Officiële waarschuwing

De situatie blijft zich voordoen, ondanks de waarschuwing blijft het gedrag grensoverschrijdend.

De leerkracht informeert de directie en maakt een afspraak met alle partijen. Bij dit gesprek zijn leerling, ouder(s), leerkracht en directie aanwezig.

Directie geeft een officiële waarschuwing.

Van het gesprek wordt een verslag (notitie) in Esis gemaakt door de leerkracht en gemaild naar ouders. Er wordt een plan van aanpak en afspraak gemaakt in overleg met ouder(s) en leerling en dit wordt na ongeveer 4/5 weken geëvalueerd.

4. Time-out

De situatie blijft zich voordoen en er ontstaat eerder dan het geplande overleg/evaluatiemoment een grensoverschrijdende situatie ondanks de officiële waarschuwing. De leerling krijgt een time-out: de ouder(s) worden gebeld en de

leerling wordt naar huis gestuurd. De ouder(s) haalt/halen de leerling op, hij/zij mag niet zelf naar huis.

De leerkracht waarschuwt de directie en maakt een afspraak met alle partijen. Bij dit gesprek zijn de leerling, ouder(s), leerkracht en directie aanwezig.

De time-out situatie wordt door de directie toegelicht. Van dit gesprek wordt een verslag (notitie) in Esis gemaakt door de leerkracht en aan ouders gemaild. Er wordt een plan van aanpak en afspraak gemaakt in overleg met ouder(s) en leerling en dit wordt na ongeveer 4/5 weken geëvalueerd.

5. Schorsing

De situatie blijft zich voordoen, ondanks voorgaande interventies.

De leerkracht informeert de directie en maakt een afspraak met alle partijen. Bij dit gesprek zijn de leerling, ouder(s), leerkracht en directie aanwezig.

De schorsing wordt mondeling gegeven door de directie. De directie beslist over het aantal dagen dat er geschorst gaat worden en doet dat in overleg met het bestuur van de Almeerse Scholen Groep (ASG). Met instemming van het bestuur wordt overgegaan tot schorsing. Hierbij is het essentieel dat er voldoende dossier is om daadwerkelijk te schorsen (zichtbaar gemaakt in Esis).

Een brief met reden en duur van schorsing wordt door directie aan ouders gemaild en/of per post gestuurd.

En nog gaat het mis...

In geval ook de schorsing niet het verbeterende effect heeft, kan de school als uiterste sanctiemiddel de leerling verwijderen van school. Bij deze procedure wordt het bestuur van ASG nadrukkelijk betrokken en er is nauw overleg tussen directie en bestuur over de te nemen stappen.

Ondertekening protocol gewenst gedrag De Polderhof, januari 2018

Directie De Polderhof

Karin Draisma

Medezeggenschapsraad

Trees Berkouwer

Bijlage 1

Sterk in de klas

Stappenplan Sociaal-emotioneel

Stap 1; Ga in gesprek met ouders

Welk gedrag signaleer je in de klas, herkent de ouder het gedrag? Hoe ziet het kind dit zelf? Bespreek met elkaar welk gedrag je graag zou willen zien (gewenste situatie). Maak de vraagstelling duidelijk (gebruik hiervoor als hulpmiddel het format)

Maak met elkaar afspraken hoe jullie hier samen mee aan de slag gaan. Zorg dat de doelen realistisch en concreet zijn.

Stap 2; Ga aan de slag met het plan wat bij stap 1 is opgezet.

Ga in consultatie bij collega's

(neem hier minimaal 4 weken de tijd voor om interventies te proberen)

Stap 3; Evaluatie met ouders

Wat werkte er wel? Wat werkte er niet?

Stap 4; Consultatie

Wanneer er nog een hulpvraag blijft staan, bespreek dit met Marita/Bianca.

Welke hulpvraag is er om de gewenste situatie te bereiken? (zowel vanuit de leerkracht, ouder en kind)

Wat heb je als leerkracht nodig? En wat hebben ouders en of de leerling nodig?

- Observatie in de klas
- Individueel traject Sidk
- Playing for succes
- Oke op school
- Aanmelden zorgteam
- Inzet school maatschappelijk werk (SMW)
- Inzet Wijkteam
- Intraverte

Format voor eerste gesprek sociaal emotioneel

Welk gedrag wordt gesignaleerd (klas)?
Wordt het gedrag herkend thuis of in andere situaties?
Hoe wordt dit door het kind ervaren?
Wat is er al geprobeerd om het gedrag te veranderen? Wat werkte er wel, en wat niet?
Wat is de gewenste situatie? Hoe zou de ouder kunnen zien dat er een verandering heeft plaatsgevonden en waar zou de leerkracht en of het kind dit aan kunnen merken? (de gewenste situatie helpt om het doel concreet te maken)
Wat wordt het doel? Wat is een eerste stapje om het gedrag te veranderen?
Welke concrete afspraken worden er gemaakt? (in de klas, thuis en voor het kind) (na minimaal 4 week evalueren hoe het gaat)